

cire – nu numai a acesteia...) la un nivel artistic onorabil: pentru rolul lui Mario Cavaradossi a fost adus de la Düsseldorf tenorul Corneliu Murgu, iar pentru acela al lui Scarpia a fost invitat de la... pensie baritonul Vasile Martinoiu. Sigur, celelalte roluri au fost susținute de către soliștii casei (Adrian Ștefănescu, Paul Basacopol, Nicolae Andreescu, Vicențiu Țăranu, Horia Țigoiu, Veronica Gârbu), sigur, orchestra și corul (pregătit de către Stelian Olariu) au fost la înălțime, sigur, conducerea muzicală a fost girată de însuși directorul Operei Naționale Române, dirijorul Răsvan Cernat, dar regretul că această instituție artistică este atât de săracă în voci de calibru nu poate să nu rămână apăsător.

Pe de altă parte, dacă partitura lui Puccini este centenară, montarea ei pe scena bucureșteană este și ea... aproape semicentenară, datând din 1956. Modernă atunci, regia lui Hero Lupescu (sau ce-a mai rămas din ea, căci în 44 de ani s-au pierdut o seamă

de detalii semnificative, adăugându-se în schimb diferite greșeli ce afectează logica dramaturgiei) este astăzi vetustă prin convenționalism (și prin absurditățile despre care vorbeam). Singure decorurile lui Ion Clapan (așa patinate de vreme și jupuite de atâtea și-atâtea manevrări, cum au ajuns ele) își mai păstrează încă grandoarea și frumusețea plastică (pe care costumele realizate de Theodor Kiriakoff-Suruceanu au pierdut-o de mult): interiorul Bisericii Sant'Andrea della Valle, cabinetul lui Scarpia din Palatul Farnese și bastionul Castelului Sant'Angelo – dincolo de ale cărui creneluri se proiectează, pe cerul înstelat, cupola bazilicii San Pietro – sunt demne și astăzi să stârnească admirația spectatorilor.

Entuziasmul acestora a fost totuși provocat de interpretarea Mioarei Cortez, neținând câtuși de puțin seama de faptul că vocea sopranei s-a "spart" în toiul susținerii acutei – și nu o singură dată, ci... de patru ori

(prima a speriat-o într-atâta pe protagonistă încât a făcut-o să rateze și replica următoare, iar ultima – fiind chiar... ultima notă a partituri sale – ne-a lăsat să plecăm acasă cu timpanele zgâriate) și de cântul lui Corneliu Murgu, cu toate că tenorul nu s-a ridicat aici la altitudinea atinsă în alte roluri ale sale (Otello, Don José, Turiddu sau Canio, despre care am mai scris chiar în paginile acestei reviste).

Ca și la premiera absolută de acum un secol, publicul a ovaționat cele cinci "numere" celebre ale operei lui Puccini – "Recondite armonia", "Te Deum", "Vissi d'arte", "E lucevan le stelle" și "Liberi" (finalul duetului din ultimul act) –, chiar dacă a bisat doar cea din urmă arie a lui Cavaradossi (și nici măcar aceasta n-a fost reluată)... În 1900, toate cinci fuseseră repetate și avuseseră loc nu mai puțin de douăzeci și una de chemări la rampă. Unde sunt zăpezile de altădată?...

Luminița Vartolomei

sd dans

Adina Cezar: „Nu mă preocupă dacă sunt în pas cu lumea”...

Povestești-mi despre recentul turneu în Venezuela.

Dus-întors sunt 26 000 de kilometri, ceea ce spune mult. Nimic nu mai are de-a face cu Europa, care pare, privită de-acolo, doar o întâmplare conservatoare. Venezuelenii nu sunt un popor sofisticat și nu au frustrări. Poate suna pretențios, dar sunt cosmici: coabitează cu moartea. Am stat la doamna consul onorific al României în Venezuela, care este, de fapt, chirurg și care ținea într-un vas cenușa unui indian; ne-a sfătuit să nu ne ferim de ea, pentru că este un spirit bun, iar eu, având ascendență țărănească, nu m-am speriat prea tare. Mi se pare o dimensiune foarte justă: amintindu-ți mereu că o să mori, trăiești altfel.

Am prins în plin inundațiile catastrofale de la Caracas, cea mai mare calamitate a secolului pentru Vene-

zuela, și am fost impresionată să văd cum oameni care-și pierduseră toată agoniseala proprie îi ajutau pe alții. A trebuit să-mi repun cu modestie în discuție locul și reperele morale.

Din punct de vedere artistic, a fost o experiență uluitoare. Am dansat mult în universități, unde am avut în special public tânăr, până la 15 000 de spectatori o dată. Am avut unsprezece spectacole în douăzeci și două de zile și am parcurs 3 000 de kilometri în interiorul Venezuelei, exclusiv cu autocarul, fiindcă acolo practic nu există cale ferată.

Luna aceasta de turneu mi-a oferit atâtea experiențe, ca și cum aș fi studiat la Oxford. Una extraordinară a fost cea trăită la Punto Fijo, în insula Paraguana, unde am văzut o negresă dansând: mi-am dat seama atunci ce înseamnă necesitatea fiziologică de a dansa, fără aplauze sau mediatizare.

Am fost aleși cetățeni de onoare ai provinciei Lara și am fost primiți peste tot cu o căldură sinceră, total diferită de convenționalismul european. Am ținut stagii (în spaniolă!) și chiar am învățat dansurile lor populare, diferite în fiecare regiune, cu influențe spaniole în nord și mai marcate de metisajul băștinaș în sud. Fără îndoială, a fost o reușită artistică – și Dan Dediș, cu lucrarea sa Hipercardia, a avut mare succes, pentru că ei apreciază gestul direct și pornit din suflet. Spectacolele noastre erau pe muzică de Chopin, Debussy (mai puțin gustată, deși a fost puternic copiată), iar când dansam pe muzica venezueleanului Simón Díaz, toată lumea se ridica în picioare și cânta împreună cu noi, ceea ce a contribuit la crearea unor întâlniri de o tensiune extraordinară. Sunt foarte mulți români acolo, care

de altfel ne-au și ajutat imens. Aș vrea să menționez doar numele lui Eugeniu Segal, care ne-a depanat, în momentul catastrofei, ne-a asigurat casă și masă, mașină să ne ducă la un aeroport particular din insula Aruba, de unde să plecăm spre Europa cu un avion particular. Am petrecut Ajunul pe aeroportul din Amsterdam și am

ajuns în țară a doua zi de Crăciun, cu o întârziere de cinci zile.

Acasă reprezentați un standard, un prag între generațiile de interpreți și creatori din dansul contemporan.

Nu mă gândesc la asta, mă preocupă să-mi descopăr potențialul, atât cât îl am. Chiar dacă par desuetă câteodată, eu știu când am o idee valabilă și aștept să o pun în aplicare la momentul oportun, ca să iasă un lucru ca lumea. Nu-mi face plăcere să mă înregimentez în nici un sistem, oricât ar fi de modern, și nu consider că am suferit influențe manifeste de vreun fel, franceze sau americane, ci admir și caut originalitatea și adevărul în creația coregrafică. Mă interesează ce și cât simt, pentru că eu sunt cel mai bun critic al meu. Nu mă preocupă dacă sunt sau nu în pas cu vremea. Cei care nu cunosc travaliul creației nu vor realiza niciodată lucruri de valoare.

În întâlnirile coregrafilor independenți aveți de obicei o poziție aparte, oarecum de frondă.

Nu sunt neapărat agresivă, dar nu înțeleg cu ce temei unii așteaptă să li se asigure totul și se lamentează în loc să se organizeze. Îmi pare rău că nu există între coregrafi o comuniune

de interese și cred că, dacă am vrea, am putea găsi o persoană care să reprezinte breasla în raporturile cu autoritățile culturale. Dacă dansul este pus la colț, cred că este și o dovadă de dezinformare, dacă nu de incultură. Când îi aud pe unii politicieni vorbind despre "baletul diplomatic", mă întreb dacă au văzut de fapt vreun balet sau spectacol de dans contemporan în viața lor. La noi dezinteresul față de dans e mai grav decât în țările din jur. Cred că vina pentru starea de Cenușăreasă a dansului aparține în egală măsură funcționării culturale și coregrafilor înșiși, care nu știu sau nu se ostenesc să se bată pentru nevoile lor.

Proiecte imediate?

În luna februarie suntem invitați cu două spectacole la Budapesta. Abia reîntorși din vacanță, acum ne apucăm de repetat o piesă pe muzică de Mozart. Și digerăm amintirile: după ce ai zburat către o destinație timp de paisprezece ore, Europa îți pare o insulă, două ore de avion devin o mică glumă și ți se schimbă perspectiva nu doar asupra distanțelor...

Vivia Săndulescu

Sf

flash

Normalitatea și exagerațiunile

14 ianuarie 2000, ora 7 seara, Ateneul Român. În fața clădirii, puternic luminați de reflectoare, patru bravi soldați costumați de gală fac de gardă la statuia înconjurată de coroane de flori a "poetului național". În foaier e lume multă, foarte frig și foarte zgomot, așa încât discursurile ministrului Culturii, ale președintelui Academiei Române și ale altor persoane importante, prilejuite de lansarea volumelor "Opere complete - Mihai Eminescu", sunt cu neputință de urmărit. (Și, ca să fim cinstiți, nici nu par să fie activitatea preferată a mulțimii, care tâlăzuiește după alte centre de interes: persoana noului prim-ministru, punctul unde se vând cărțile, garderoba etc.). În sală, altă dandana. Organizatorii au invitat numeroase persoane, în ideea masochistă că nu vor veni nici jumătate; drept care numai o mică parte din super-elegantele cartonașe (chiar, cât or fi costat?) poartă pe ele indicații de rând și loc; mai mult de o treime din sală e rezervată pentru VIP-uri, care, desigur, vor lipsi. Oricum, sunt destui nemulțumiți și/sau nervoși din cauza acestui (tipic) haos organizatoric. Nu e atmosfera ideală pentru un spectacol de poezie și muzică, punctul culminant al acestei serii festive. Cu o mică întârziere, reprezentația, totuși, începe. Trecură anii... a fost intitulat - nu știm de cine, întrucât

super-elegantul program pe care l-am primit la intrare nu-i enumeră decât pe interpreți - mănunchiul de poezii și scurte proze eminesciene rostite de Valeria Seciu, Ion Caramitru și Ovidiu Iuliu Moldovan și comentate sonor de clarinetistul Aurelian Octav Popa. Spectacolul a fost gândit ca un recital colectiv, după cum fiecare recital a fost gândit ca un spectacol autonom. Încet-încet, amintirea neplăcutelor momente dinainte se șterge și toată atenția, mai mult, toată disponibilitatea spirituală îți este absorbită pe nesimțite de verbul poetului, ce răsună învăluitor în glasurile perfect strunite ale actorilor. Și, tot pe nesimțite, îți vine gândul: a fost într-adevăr un geniu. Mărturisesc că nu sunt o entuziastă a acestor "manifestări", dar acea seară, începută agasant, s-a transformat într-un răstimp de bucurie pură.

Guvernul a hotărât să declare anul 2000, Anul Eminescu și a alcătuit un bogat "calendar" de "acțiuni" cu siguranță foarte costisitoare și cu probabilitate foarte nefolositoare operei eminesciene. Un singur asemenea spectacol face pentru amintirea vie a poetului mai mult decât douăzeci de "statui și monumente de for public", cum glăsuiește actul guvernamental. Actorul Ion Caramitru mai are timp să-l convingă de asta pe ministrul Ion Caramitru.

A.G.